

РЕШЕНИЕ

№ 256

гр. Сливен, 15.11.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – СЛИВЕН, ПЪРВИ ВЪЗЗИВЕН ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ, в публично заседание на осми ноември през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Надежда Н. Янакиева
Членове: Мартин Цв. Сандулов
ГергА. Огн. Симеонова

при участието на секретаря Нина Б. Кънчева
като разгледа докладваното от Мартин Цв. Сандулов Въззивно гражданско дело № 20232200500329 по описа за 2023 година

Производството е въззивно и се движи по реда на чл. 258 и сл. от ГПК.

Обжалвано е решение № 260072/19.05.2022 г. по гр. д. № 2103/2020 г. по описа на Районен съд Б., в частта с която е уважен конститутивен иск с правна квалификация чл. 30, ал. 1 ЗН, като е прието, че е накърнена запазената част на ищците и възстановена същата като е намалено с по 93 370.62/658 700 ид. части дарение на 4/5 ид. части от правото на собственост върху 1/2 (една втора) ид.ч от поземлен имот с идентификатор 68134.902.331 по КККР на гр. С., с площ 307 кв.м., ведно със самостоятелен обект в сграда с идентификатор 68134.902.331.1.2; с адрес: гр. С., район Л., ул. „Е.П. **“, находящ се в сграда №1, ведно със съответните ид.ч. на сградата, материализирано в Нотариален акт № 131, том I, рег. № 1304, д. № 116 от 23.12.2014 г. на нотариус Е.Е, рег. № 052, с район на действие РС С., извършено от наследодателя Б.А. Б. в полза на А. Б. Б. -Ф., както и в частта с която тези имоти са допуснати до делба.

Подадена е и въззивна жалба от същите жалбоподатели срещу Решение № 260092 постановено по същото дело за поправка на очевидна фактическа грешка. Моли се за отмяна и на това решение, като се препраща към съображенията изложени в първата въззивна жалба.

Жалбоподателите излагат съображения за неправилност на обжалваното решение. Твърдят, че е незаконосъобразен извода на първоинстанционния съд за това, че извършеното дарение е накърнена запазената част от наследството на общия наследодател Божидар Б. и размерите

на запазената и разполагаемата част били определени при неспазване на разпоредбите на чл. 30 ЗН. Решението било постановено в нарушение на чл.36 ЗН. Твърдят, че неправилно първоинстанционния съд не е включил в делбата маса дарените от наследодателя пари. Оспорва се като необосновА. съдебно-оценителна експертиза, тъй като в нея не били съобразени общоизвестни обстоятелства, поради което била направена погрешна констатация, че стойността на имота е намаляла със 100 000 лв. за период от година и няколко месеца. Моли се за отмяна на решението в обжалвА.та част и отхвърляне на иска.

В срок е подаден отговор на въззивната жалба от Б. Б. и С. Б., в който се оспорва въззивната жалба като неоснователна. Излагат се доводи за неприложимост на нормата на чл. 36 ЗН, тъй като ако някой от наследниците с право на запазена част, участващ в производството не е поискал възстановяването ѝ, какъвто е случая с ответницата С. Б. или както в настоящото производство предмет на дарението е идеална част от недвижим имот, възстановяването се извършва чрез отделяне на идеална част от имота, съответна на стойността на накърнението на запазената част на наследника или наследниците, поискали възстановяването, чрез съотнасянето на съответстващата ѝ част от стойността на имота към цялата му стойност. В този смисъл е цитирА. и съдебна практика на ВКС. Твърди се, че възраженията срещу съдебно-оценителна експертиза ^а нелогични и неразбираеми. Обобщава се, че изводите за основателност на предявения иск са правилни и моли за потвърждаване на обжалвА.та част на решението.

В с.з. за въззивниците се явява представител по пълномощие, който поддържа подадената жалба.

За въззиваемите се явява представител по пълномощие, който оспорва основателността на подадената жалба.

Въззивният съд намира въззивната жалба за допустима, отговаряща на изискванията на чл. 260 и чл. 261 от ГПК, същата е подадена в срок, от процесуално легитимиран субект, имащ интерес от обжалването, чрез постановилия атакувания акт съд.

При извършване на служебна проверка по реда на чл. 269 от ГПК настоящата инстанция констатира, че обжалваното съдебно решение е валидно, и с оглед обхвата на обжалването – и допустимо.

При извършване на въззивния контрол за законосъобразност и правилност върху първоинстанционното решение, в рамките, поставени от въззивната жалба, настоящата инстанция, след преценка на събраните пред РС доказателства и тези пред настоящата инстанция, намира, че обжалваното решение е правилно, поради което следва да бъде потвърдено.

Този състав счита, че формирА.та от първоинстанционния съд фактическа обстановка, така както е изложена в мотивите на решението, е пълна, правилна и кореспондираща с доказателствения материал, и с оглед разпоредбата на чл. 272 от ГПК, **ПРЕПРАЩА** своята към нея. Събраните пред въззивната инстанция доказателства не променят фактическите обстоятелства.

Безспорно е, че страните са наследници по закон на Б.А. Б., починал на 09.04.2020г. в гр.Б.. Въззиваемите са негови деца от предходен брак, а въззивницата А. Б. Б. - дъщеря от последващ брак(втори) с въззивницата С. Г. Б. - преживяла съпруга.

Във въззивната жалба се навеждат доводи, че в нарушение на материалния закон районният съд е определил размерите на запазената и разполагаема част, че е допуснато нарушение на чл.36 от ЗН и че неправилно районният съд не е включил в делбената маса дарените от наследодателя пари.

В теорията е прието, че правото на възстановяване на запазена част, накърнена чрез завещателни или дарствени разпореждания, е самостоятелно субективно потестативно право, което има имуществен характер. Самата запазена, респективно разполагаема част не съставляват дял в натура от наследството, макар Закона за наследството при регламентацията им /чл. 28 и чл. 29/ да употребява изразите “част от наследството” и “част от имуществото на наследодателя. Начинът на определяне на размера на запазената част съгласно чл. 31 ЗН налага извода, че запазената част е цифрова величина, дроб от една стойност, която се изчислява чрез извършване на регламентираните в закона действия. Изчисляване на размера на запазената и разполагаемата част в случаите на завет или дарение се извършва чрез регламентираните в чл. 31 ЗН действия за определяне размера на наследствената маса, в която се остойностяват всички парично оценени активи на наследодателя по цени към момента на откриване на наследството, изваждат се задълженията му, за да се определи чистия актив и мислено се прибавя стойността на извършените безвъзмездни разпореждания – завети и дарения. От така получената цифрова стойност /наследствена маса/ се определя стойността на разполагаемата и запазената част по правилата на чл. 28 и 29 ЗН и съобразно броя на наследниците със запазена част. Преценява се дали наследникът със запазена част може да получи от остАлия в наследството чист актив /без заветите и даренията/ имущество на стойност съответстваща на стойността на запазената му част. Ако това имущество е на по-малка стойност, то е налице накърнение на запазената част, която подлежи на възстановяване.

Така правилно и обосновано е приетото от районният съд, че за да се установи дали дарствените разпореждания накърняват запазената част на ишците е необходимо да се образува и съответно остойности наследствена маса съобразно условията на чл. 31 ЗН. Тази маса следва да се образува от всички имущества, които са принадлежали на наследодателя в момента на смъртта му, като се извадят задълженията на наследството, включително и увеличението на наследството по чл. 12, ал. 2 ЗН. Към тази маса мислено се прибавят и даренията, с изключение на обичайните такива, според тяхното положение по време на подаряването и според стойността им по време на откриването на наследството - за недвижимите имоти и по време на подаряването - за движимите вещи.

При формирането на наследствената маса по чл.31 ЗН, съдът изключително прецизно е изследвал релевантните факти, подробно е описал кои имоти формират наследствената маса и е констатирал, че чистият актив на наследодателя е на стойност 393 905.05 лева, като задължения няма. Към него следва да се прибави и стойността на дарените 4/5 (четири пети)

ид.ч. от 1/2 (една втора) ид.част от Поземлен имот с идентификатор 68134.902.331 по кадастралната карта и кадастралните регистри на гр.С., общ.Столична, обл.С. (столица), Адрес на поземления имот: гр.С., район Л., ул. Елин Пелин № 17, площ 307кв.м., ведно със Самостоятелен обект в сграда с идентификатор 68134.902.331.1.2, адрес на имота: гр.С., район Л., ул. Елин Пелин № 17, ет.2, с предназначение на самостоятелния обект: Жилище, апартамент, брой нива на обекта: 1 (едно), с площ: 89.80кв.м., Прилежащи части: Избено помещение с площ от 10 кв.м.; Таванско помещение с площ от 25кв.м., ведно със съответните идеални части от общите части на сградата, с пазарна стойност към момента на откриване на наследството. Описаният имот е обект на дарственото разпореждане, извършено в полза на ответницата Анна Б. преди смъртта на наследодателя. Към датата на откриване на наследството - 09.04.2020 г. стойността на имота е 658 700 лева. Видно от нотариален акт за дарение от 23.12.2014г. наследодателят е дарил 4/5 идеални части от правото на собственост върху имота. В този смисъл към наследствената маса следва да се прибави само 4/5 част от 658 700 лева или 526 960 лева.

Правилна е преценката, че призовани към наследяване са преживялата съпруга и трите деца. Разполагаемата част на наследодателя е равна на 1/6 от наследството, а запазената част от наследството е в размер на 5/6 общо за всички наследници, или по 5/24 за всеки от тях.

За да се определи дали наследодателят е излязъл извън рамките на разполагаемата част и е накърнил запазената част, следва да се прецени дали наследникът с право на запазена част може да получи размера ѝ от чистия актив на наследственото имущество извън дареното имущество, като се има предвид броя на наследниците и техните права на наследяване.

В конкретния случай не всички от наследниците с право на запазена част са страни по иска по чл. 30 ЗН, т.е. не всички са упражнили правото си на възстановяване на запазена част. В случаите когато предмет на завета или дарението е идеална част от недвижим имот, възстановяването на запазена част се извършва чрез отделяне на идеална част от имота, съответна на стойността на накърнението на запазената част на наследника, поискал възстановяването, чрез съотнасянето на съответстващата ѝ част от стойността на имота към цялата му стойност.

От така получената стойност - 393 905,05 лева се изчислява стойността на имуществото, което ще получи всеки от ищите, като наследници с право на запазена част, съобразно квотата си в наследяването - 1/4 или 98 476.26 лева.

Тази стойност следва да се съпостави със стойността на запазената част, която в случая е 5/24 за всеки от наследниците от наследствената маса - 920 865.05 лева, или 191 846.88 лева. Стойността на имуществото, което се получава от чистия актив, е по-ниска от размера на запазената част, поради което е налице превишение, т.е. запазената част на всеки от ищите е накърнена с 93 370.62 лева.

Обосновано е прието, че искът по чл. 30, ал. 1 ЗН следва да бъде уважен като дарението се намали с 93 370.62/658 700 ид. ч., необходими за допълване на запазената част на всеки от

дватама ищци от наследството на Б.А. Б.. ИзслушА.та от настоящата инстанция допълнителна експертиза не влияе съществено на установеното. Така неоснователно е наведеното в жалбата оплакване, че в нарушение на материалния закон районният съд е определил размерите на запазената и разполагаема част.

Обосновано е приетото, че не се установява за доказано наследодателят да е дарявал парични суми на ищите, като развитите от първоинстанционния съд доводи, които са подробни, напълно се споделят и от настоящата инстанция.

Последното възражение, поддържано в жалбата, е оплакването, че е допуснато нарушение на чл.36 от ЗН. ВКС е разяснил, че прилагането на [чл. 36 ЗН](#) е последица от уважаването на предявеният иск по [чл. 30 ЗН](#). Ищецът не предявява иск и не формулира петитум каква сума да бъде осъден да плати на ответника като разностойност на припадащата му се част от [разполагаемата част](#). /в този смисъл Решение №156/22.03.2010 г. на ВКС по гр. д.

№416/2009 г., I г. о./ При уважаване на [конститутивния иск](#) по [чл. 30 ЗН](#) настъпва правна промяна. Възстановява се [запазената част](#) от [дарение](#), или завет, като те се намаляват по правилата на чл. 32-33 ЗН. В резултат на това се отнема част от придобитото право от облагодетелствувания, или неговата равностойност, ако имота е отчужден при условията на [чл. 37 ЗН](#). Ако имота не е отчужден, възниква [съсобственост](#) между лицето, упражнило правото си по [чл. 30 ЗН](#) и облагодетелствувания, която може да се прекрати чрез [делба](#). Нормата на [чл. 36 ЗН](#) регламентира възможност да се уредят отношенията между наследникът с право на [запазена част](#), предявил основателна претенция по [чл. 30 ЗН](#) и на [дарения](#), респективно заветника по друг начин когато завета или [дарението](#) са с предмет [недвижим имот](#). В тази норма са уредени няколко хипотези. 1. да се отдели реална част от завета или [дарението](#), която отговаря на изискванията за обособен имот и с тази реална част да се допълни [запазената част](#), когато това е възможно. 2. ако не може да се отдели реална част, отговаряща по строителните правила и норми на изискванията за [самостоятелен обект](#), целия имот да се задържи от заветника /на [дарения](#)/, или да се върне в наследството в зависимост от степента на накърняването на [запазената част](#). Ако надвишаването е по-голямо от 1/4 от стойността на [разполагаемата част](#), /каквото е настоящия случай/, целия имот се връща в наследството и остава съсобствен при квотите, определени в чл. 5-9 ЗН. Поради това оплакването в жалбата е неоснователно.

Щом правните изводи на двете инстанции съвпадат, въззивният съд счита, че липсват отменителни основания и въззивната жалба следва да бъде оставена без уважение.

Атакуваното решение следва да бъде потвърдено. Районният съд е провел надлежно и пълно събиране на допустими и относими доказателства, въз основа на които е формирал обективни фактически констатации и правилно ги е привел към съответстващата им правна норма, като по този начин е достигнал до законосъобразни правни изводи.

Въззиваемата стрА. е претендирала разноски и такива следва да бъдат присъдени в размер на сумата от 1000 лева представляваща заплатено адвокатско възнаграждение за тази инстанция.

Ръководен от гореизложеното съдът

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение № 260072/19.05.2022 г. по гр. д. № 2103/2020 г. по описа на Районен съд Б. и Решение № 260092/19.07.2022г. по гр. д. № 2103/2020 г. по описа на Районен съд Б.

ОСЪЖДА Анна Б. Б. - Ф., ЕГН *****, с постоянен адрес: гр. Б., ул. „П.А.З. *** и С. Г. Б. с ЕГН *** от гр. Б., ул. „П.А.З. *** да заплатят на Б. Б. Б., ЕГН ***** и С. Б. Б., ЕГН *****, двамата със съдебен адрес: гр. Б., пл. „Б.Г. **, сторените в производството по иска по чл. 30 от ЗН разноски в размер на сумата от 1000 /хиляда/ лева представляваща заплатено адвокатско възнаграждение за тази инстанция.

Решението подлежи на обжалване пред ВКС на РБ в едномесечен срок от връчването.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____